

ZAHRAŇIČÍ

in.ihned.cz/zahranici

FOTO: TOMÁŠ WEHLE

Pohled na ruiny starověké Palmyry od arabské pevnosti nad městem

se do speciálních nik ukládaly rakve s mrtvými. Veřejnosti jsou dnes přístupné pouze dvě hrobky: nejzachovalejší věž Elahbel a hrobka Tří bratří.

První je čtyřposchodovou stavbou z roku 103 po Kristu, do níž se vešlo až tři sta sarkofágů. V hypogeu (podzemních hrobech) Tří bratří, o necelých čtyřicet let mladším věže, uvidíte mimo jiné krásné fresky včetně oválných portrétů bratří. Z poničených zdí, pokrytých arabskými graffiti, se touží osvobodit a vyjít na světlo ptáci, had nebo štír v obklopení loveckých scén a portrétů mužů a žen. Scéna z Homérovy Iliady zas předvádí Odyssea, kterak prohlédne Achillovo dívčí přestrojení na dvoře krále Lykoméda.

Nepochybně stojí za to se do obou památek vypravit. Co je pro to třeba udělat? Zajet do města a spojit se v tamním muzeu s průvodcem. Stejně jako většina domorodců – ať už na ulici, na poště nebo v dopravní zácpě – vám s nevídanou srdečností až horoucností vyjde vstříc.

Údolí hrobek je pozoruhodné, ale ve srovnání s tím, co bude následovat, je chudobkou mezi kopretinami. Hlavní archeologické naleziště se teď rozlévá před námi. Vandr po nejdůležitějších starobylostech, rozestých po poušti, začneme zde, u Diokleciánova tábora, a pokračujeme až k Belovu chrámu. Cesta to je řádně chronologická, protože slavná, více než kilometr dlouhá kolonáda rostla právě tak – od západu na východ.

Po obou stranách kolonády, centrální komunikace tehdejšího města, odpočívají mimo jiné trosky lázní a základy chrámů. Aby jí mohli lépe procházet velbloudi, nebyla ulice nikdy vydlážděna.

Největší kus práce odvedli restaurátoři v části od tetrapylonu (skupina čtyř sloupů, z nichž jen jeden je původní, žulový) k monumentálnímu oblouku. Obrovské, přesto elegantně něžné sloupy kolonády tu jednou šeptají okolí příběh tvorivosti svých stvořitelů, jindy řvou nahoru k bohům o plundrující síle válek.

■ Jak se tam dostat

Do Damašku, hlavního města Sýrie, létají z Prahy například aerolinky Turkish Airlines (přestup v Istanbulu) nebo Austrian Airlines (přestup ve Vídni). Z Damašku je to do Palmyry asi 210 km (3 h). Využít můžete půjčovny aut, poměrně levné taxi nebo pohodlné dálkové autobusy (společnosti Karnak nebo Kadmous).

Na špekáček do svatyně

S kolonádou sousedí výborně zachovalé divadlo s jevištním průčelím podobným paláci, z písku vykopané celé až na začátku 90. let minulého století. Oproti titánskému amfiteátru v Bosře na jihu země drobeček, jen s třinácti řadami na sezení. I dnes se ale rozezpívá a roztančí, například během folklorního festivalu Hedvábné stezky koncem září nebo v říjnu. Nedaleko objevíte zbytky senátu s agorou.

Nejvýznamnější a největší z mnoha zdejších chrámů, Belův, obklopuje velká zeď, sestavená z mohutných bloků vápence. V nitru prostoru o rozloze 210 krát 205 metrů najdete na malé vyvýšenině cellu – ústřední místo v římském antickém chrámu. Svatyně, přístupná jen velebnějším, byla dokončena v roce 32 po Kristu. Lemuje ji zeď s portiky a sloupy, dochovala se část sochařské výzdoby s květinovými vzory, znameními zvěrokruhu a geometrickými obrazci. Uvnitř cely, ve 12. století „přetavené“ na mešitu, spočívají dvě kaple, umístěné na protilehlých stranách sanktuária. Jejich niky jsou pohřbívání zčernalé kouřem od ohňů, které tu zapalovali lidé při piknicích.

Když je koupel luxusem

Palmyra, s největší oázou v zemi, živnou množstvím podzemních pramenů, plodí více datlí než kterékoli jiné místo v Sýrii. Arabští na má prý pro datle více než padesát pojmů, lišících se podle jejich velikosti, barvy, stupně zralosti nebo sladkosti. Ty malé, žluté jsou nejlevnější, nejdražší pak černé, které se téměř rozpouštějí v ústech.

Mnoho z pramenů už vyschlo, včetně slavného sirnatého pramene Efqa poblíž luxusního hotelu Cham. Stalo se tak v roce 1994 pravděpodobně po sesuvu půdy. Na místě dnes seznáte otlučenou modrou ceduli a vyschlou strouhu.

Vzrůstající počet hotelů je pro zdejší záso- by vody těžkou zkouškou. Mnoho z nich tak umístilo do svých pokojů sdělení, v nichž turisty nabádají k hospodárnému zacházení s vodou. A tak jako si někdy večer rádi a s úlevou odpustíte zastávku v koupelně a ubíráte se rovnou do peřin, po čtyřech hodinách v poušti si říkáte, že i tady to pro jednou přežijete. ■

TOMÁŠ WEHLE
tomas.wehle@economia.cz